

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ

ΜΑΡΚΟΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ Β'. ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ.

ΤΗΝ ιστορίαν του Παραλύτου, τὴν ἐν τῷ σημερινῷ εὐαγγελίῳ ἀναγγωσθεῖσαν, διαλαμβάνει οὐ μόνον ὁ εὐαγγελιστὴς Μάρκος, ἀλλὰ καὶ ὁ Ματθαῖος, καὶ ὁ Λουκᾶς.
Ματ. 9. Λουκ. 5. Ο θεόπνευστος Μάρκος, ὅστις ἔγραψε τὸ εὐαγγέλιον αὐτοῦ μετὰ τὸν Ματθαῖον, προσέθετο εἰς τὴν ιστορίαν ταύτην τινὰς περιστάσεις, ὑπὸ τοῦ Ματθαίου σιωπηθείσας, τοῦτο αὐτὸ δὲ ἐποίησε καὶ ὁ θεηγόρος Λουκᾶς, παραδείγματος χάριν ὃ μὲν Ματθαῖος εἶπεν, ὅτι τοῦτο τὸ θαῦμα ἐγένετο ἐν τῇ ἴδιᾳ πόλει τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃ δὲ Μάρκος ἐφανέρωσε τὸ ὄνομα τῆς πόλεως, εἰπών, ὅτι ἡ πόλις αὕτη ὠνομάζετο Κα-

περγασόν· ὁ Ματθαῖος ἔγραψε συντόμως, Μάρ. 2. 1. ὅτι ἔφερον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ Μάτ. 8. 2. τὸν παράλυτον «Ἐπὶ κλίνης βεβλημένον»
ὁ Μάρκος, περιγράφων πλατύτερον τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, ὁμοίως καὶ ὁ Λουκᾶς, διη- Λουκ. 5. 19. γεῖται ὅσα ἐποίησαν οἱ βαστάζοντες τὸν παράλυτον, ἵνα παραστήσωσιν αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁτε ἦλθε πάλιν, λέγει ὁ ἱερὸς Μάρκος, εἰς τὴν Καπερναοὺμ Μάρ. 2. 1. x. τ. λ. ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἤκουσθη, ὅτι εἰσέρη εἰς ἕγα τῶν ἐν αὐτῇ οἰκιῶν, τότε τοσοῦτον πλῆθος ἀνθρώπων συνήχθη ἐκεῖ καὶ ἤκουσε τὴν οὐράνιον αὐτοῦ διδασκαλίαν, ὥστε, διὰ τὸ πολὺ πλῆθος, τὸ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ θύρᾳ ἐ-

στῶς, οὐκ ἡδύναντο οἱ τὸν παράλυτον βαστάζοντες πλησιάσαι πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν τεχνητευθέντες οὖν, ἀνέβησαν ἐπάνω εἰς τὴν στέγην τῆς οἰκίας, συναναβιβάσαντες καὶ τὸν κράββατον, ἐν ᾧ ἔκειτο ὁ παράλυτος· ἀνασκαλίσαντες δὲ καὶ τρυπήσαντες τὴν στέγην, κατεβίβασαν ἔκειθεν τὸν παράλυτον σὺν τῇ κλίνῃ αὐτῷ, καὶ ἔστησαν αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν. Ἐκ τούτου δὲ βλέπομεν καθαρά, ὅτι μεγάλην πίστιν εἶχεν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὁ παράλυτος, καὶ οἱ τοῦτον βαστάζοντες, διότι, ἐδὲ οὐκ ἐπίστευον ἀδιστάκτως, ὅτι ἐπιτυγχάνουσι τῆς ιατρείας, οὐδὲ ὁ παράλυτος ὑπέμενε τόσον κίνδυνον, οὐδὲ οἱ τοῦτον βαστάζοντες τόσον κόπον, ὅσος ἦν ἀναγκαῖος ἵνα ἀναβιβάσωσιν ἐπάνω εἰς τὴν στέγην καὶ πάλιν καταβιβάσωσιν ἔκειθεν τὸν κράββατον, ἐν ᾧ αὐτὸς ἔκειτο. Διὰ τοῦτο οὖν εἶπεν ὁ εὐαγ-

^{Μάρκ. 2.} γειτονεῖς, « Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν

» αὐτῶν ». Πρὸς τούτοις ὁ μὲν Ματθαῖος

εἶπε μόνον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶδε τοὺς

^{Μαρ. 9.} λογισμοὺς τῶν γραμματέων· « Καὶ ἰδὼν ὁ

» Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν », τὸ δὲ

Μάρκος ἐδίδαξεν ἡμᾶς καὶ τὸ διὰ τίνος

δυνάμεως ὁ Κύριος Ἰησοῦς εἶδε καὶ ἐγνώρι-

^{Μάρκ. 2.} σε τί διελογίζοντο οἱ γραμματεῖς· « Καὶ

» εὐθέως, λέγει, ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ

γ πνεύματι αὐτῷ, ὅτι οὕτω διαλογίζονται

» ἐν ἑαυτοῖς ». Διὰ τούτου δὲ ἐφανέρωσεν ὁ

θεῖος Μάρκος, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς οὐκ ἦν

ἀνθρωπὸς μόνον ἄγιος, καὶ χάριτος θεοῦ

ἡξιωμένος, ἀλλὰ υἱὸς θεοῦ, καὶ θεὸς ἀληθινὸς

καὶ ἀνθρωπὸς· διότι τὸ μὲν προορατικὸν καὶ διορατικὸν χάρισμα ἔλαβον καὶ οἱ προφῆται, καὶ πολλοὶ τῶν ἀγίων, οἵτινες καὶ τὰ μέλλοντα ἔβλεπον, καὶ τοὺς διαλογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων ἐγνώριζον· πλὴν ἔβλεπον αὐτὰ οὐκ ἐν τῷ πνεύματι αὐτῶν, ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ ἀγίου πνεύματος τῆς φωτιζούσης τὸν νοῦν αὐτῶν· ὁ δὲ Ἰητοῦς Χριστὸς οὐ διὰ τῆς χάριτος τοῦ πνεύματος, ἀλλὰ διὰ αὐτοῦ τοῦ ἀγίου πνεύματος, τοῦ ἐν αὐτῷ καὶ σὺν αὐτῷ· ἐπειδὴ γὰρ « Ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ ^{Κολ. 2.} _{9.} πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς », ἀχώριστος δὲ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἀγίου πνεύματος ὁ υἱὸς καὶ λόγος τοῦ θεοῦ, διὰ τοῦτο ἐγνώρισε τοὺς διαλογισμοὺς τῶν γραμματέων οὐ διὰ τῆς χάριτος καὶ ἐνεργείας τοῦ παναγίου πνεύματος, ἀλλὰ διὰ αὐτοῦ τοῦ παναγίου πνεύματος, τοῦ ἀδιαιρέτου καὶ ἀχωρίστου ἀπὸ τῆς μιᾶς θεότητος.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ λοιπά, ὅσα περὶ τῆς ιστορίας τοῦ παραλυτικοῦ διηγεῖται ὁ ἱερὸς Μάρκος, τὰ αὐτά εἰσι τοῖς τοῦ ἀγίου Ματθαίου, ταῦτα δὲ διηρμηνεύθησαν εἰς τὸ τῆς ἔκτης κυριακῆς εὐαγγέλιον τὸ ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον, διὰ τοῦτο ἐγκαταλιμπάνομεν αὐτά, ἵνα ἀφιερώσωμεν τὸν λόγον εἰς τῆς μετακομιδῆς τοῦ παραλύτου τὴν ὑπόθεσιν, τὴν σιωπηθεῖσαν μὲν ὑπὸ τοῦ Ματθαίου διὰ τὸ σύντομον, περιγραφεῖσαν δὲ ὑπὸ τοῦ Μάρκου διὰ τὴν ἐξ αὐτῆς ἀναπηγάζουσαν ὡφέλειαν.

ΟΜΙΛΙΑ

ΜΕΤΑ ΤΟ ΚΑΤΑ

ΜΑΡΚΟΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ Β'. ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ.

ΠΑΝΤΕΠΟΠΤΗΣ ὅν ὁ θεάνθρωπος Ἰησοῦς, βλέπει οὐ μόνον πάντα τὰ φαινερὰ καὶ κρυπτὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀποκρύφους διαλογισμοὺς τῶν καρδιῶν. Ἐὰν βλέπῃ τί διαλογίζεται ὁ νοῦς τῶν γραμματέων, πολλῷ μᾶλλον βλέπει τί πράττουσιν οἱ φέροντες πρὸς αὐτὸν τὸν παράλυτον· αὐτοί, βαστάζοντες τὴν κλίνην, ἐν ᾧ αὐτὸς κατέκειτο, ἥλθον εἰς τὴν θύραν τοῦ οἴκου, ὅπου ὁ Ἰησοῦς ἐδίδασκε μη δυνηθέντες δέ, διὰ τὸ ἔκει πλῆθος τοῦ λαοῦ οὐδὲ δὶ ἔκεινης τῆς θύρας οὐδὲ δὶ ἄλλης εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον καὶ παραστῆται τὸν παράλυτον ἐνώπιον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ἀνέβησαν ἐπάνω εἰς τὸ δῶμα. « Καὶ λαοῦ. 5, 19. μὴ εὑρόντες, λέγει ὁ θεηγόρος Λουκᾶς, » διὰ ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτόν, διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἐμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. Φανερὸν οὖν, ὅτι καὶ κλίμακες, καὶ σχοινία, καὶ ξύλα, καὶ κτύποι ἐγένοντο, καὶ ἄλλα ὅσα ἀναγκαῖα εἰσὶ, ἵνα ἀναβιβάσωσιν ἐπὶ τὸ δῶμα τὴν κλίνην, ὅπου ἔκειτο ὁ παράλυτος. Τίς δὲ ἀμφιβάλλει, ὅτι ταῦτα πάντα καὶ ἔβλεπε

καὶ ἤκουεν ὁ Ἰησοῦς, ὁ καὶ τὰς ἡρυππὰς ἐνθυμήσεις τῶν ἀνθρώπων βλέπων καὶ γινώσκων; καὶ ὅμως αὐτὸς ἐσιώπα. Ἀναβάνοντες τέλος πάντων ἐπὶ τοῦ δώματος, ἀποστεγάζουσι τὴν σκέπην τοῦ οἴκου καὶ καταβιβάζουσι τὸν κράββατον. ὅθεν γίγνονται πάλιν ἴσχυρότεροι κτύποι, καὶ ἀκούονται κραυγαί, ὅσαι ἀκούονται ὅταν οἱ ἀνθρώποι καταβιβάζωσιν ἀφ' ὑψηλοῦ τόπου μέγα βάρος. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς βλέπει ἀναμφιβόλως καὶ ἀκούει ταῦτα πάντα, πλὴν σιωπᾶτότε μόνον ἡγοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἐλάλησεν, ὅτε εἶδε τὸν παράλυτον ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν τῷ κράββατῷ αὐτοῦ κατακείμενον. τότε μόνον ἐξεφώνησε, « Τέχνον, μάρτ. 2, 5, 11. ἀφέωνται σοι αἱ ἀμαρτίαι σου ». ἔπειτα καὶ τὸ « Σοὶ λέγω, ἐγειραι, καὶ ἀφον τὸν κράββατόν σου, καὶ ὑπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου ». Ἄλλῃ ἀφά γε οὐκ ἥδύνατο αὐτὸς ὁ τὰ πάντα γινώσκων καὶ τὰ πάντα δυνάμενος νὰ ἐκφωνήσῃ ταῦτα τὰ λόγια εὐθὺς ὅτε εἶδε τοὺς βαστάζοντας τὸν παράλυτον, ἐλθόντας μὲν εἰς τὴν θύραν τοῦ οἴκου, ἀγωγιζομένους δὲ δὶ αὐτῆς εἰσελθεῖν, μὴ δυνηθέντας δὲ διὰ τὸν ὄχλον; αὐτὸς οὐ μόνον ἔβλεπεν ὅσα ἐπραττον οἱ τὸν παρά-

λυτον βαστάζοντες, ἀλλὰ καὶ τὴν πίστινοι αὐτῶν τε καὶ τοῦ παραλύτου ἐγώριζε· διὰ τί λοιπὸν ἡθέλησεν, ἵνα πρῶτον καὶ ὁ παράλυτος ὑπομείνῃ τοσαύτην ταλαιπωρίαν, καὶ οἱ τοῦτον βαστάζοντες τοσούτους κόπους, καὶ ἔπειτα νὰ δεῖξῃ τὸ ἔλεος καὶ τὸ ἔξαισιον αὐτοῦ θαυμάσιον;

Τοῦτο, ἀδελφοί μου χριστιανοί, ἐστὶ μάθημα ἀγιον, πολλῆς ψυχικῆς καὶ σωματικῆς ὡφελείας πρόξενον. Διὰ τούτου διδάσκει ἡμᾶς ὁ θεάνθρωπος, ὅτι τότε αὐτὸς ἐκπληροῖ τὰ ζητήματα ἡμῶν, καὶ προφήνει τὰς χρείας ἡμῶν καὶ ἀνάγκας, ὅταν ἡμεῖς πρῶτον ποιήσωμεν ὅσα δυγάμεθα. Τοῦ παραλύτου τὸ παράδειγμα ἀρκετὰ ἐφανέρωσεν, ὅτι ὁ θεὸς ἡθέλησεν, ἵνα πρῶτον πράξῃ ὁ παράλυτος ὅσα ἐδύνατο, ἔπειτα αὐτὸς νὰ ἐπιχορήγησῃ εἰς αὐτὸν καὶ τὴν ἀφεσιν· τῶν ἀμαρτιῶν, καὶ τὴν ὑγείαν τοῦ σώματος. Εἳν δὲ ἔξετάσῃς τὰς θείας γραφάς, πολλὰ εὑρίσκεις παραδείγματα, τοῦτο αὐτὸν ἐπιβεβαιοῦντα· ἐν ὅμως μεταξὺ τῶν ἄλλων τόσον φανερὰ ἀποδείκνυσι τῆς ὑποθέσεως ταύτης τὴν ἀλήθειαν, ὡστε μακρὰν διώκει πᾶσαν ἀμφιβολίαν, καὶ ἐντελῶς πείθει τὸν νοῦν παντὸς ἀνθρώπου.

“Οταν ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὑπὸ Φήσου τοῦ ἡγεμόνος παρεδόθη δέσμιος εἰς Ἰούλιον τὸν ἐκατοντάρχην, ἵνα, ὑπ’ αὐτοῦ τηρούμενος, διέλθῃ ἀπὸ τῆς Καισαρείας εἰς τὴν Ρώμην, καὶ παρασταθῇ εἰς τὸ κριτήριον τοῦ Καισαρος, τότε ἔπνευσαν ἀνεμοί εἰς θάλασσαν τοσοῦτον ἐγαντίοι καὶ σφοδροί, καὶ χειμῶν ἡγέρθη τοσοῦτον σκοτεινὸς καὶ ταραχώδης, ὡστε, ἀπελπισθέντες πάντες

οἱ σὺν τῷ Παύλῳ πλέοντες, ἔμειναν πολλὰς ἡμέρας νήστεις. Οἱ οὖν Παῦλος, σταθεὶς εἰς τὸ μέσον αὐτῶν, ἐνουθέτησεν αὐτούς, καὶ ἐθάρρυνεν· Εὔκαρδοις γίνεσθε, εἶπε, καὶ μὴ λυπεῖσθε, οὐδεὶς καταποντισθήσεται, πάντες ὑμεῖς σωθήσεσθε, μόνον δὲ τὸ πλοῖον ἀπολεσθήσεται· « Καὶ τὰ νῦν πα- πρᾶξ. 27, » ραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποδολὴ γάρ ψυχῆς 22. » οὐδεμίᾳ ἔζαι ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου· ἐπιβεβαιοῖ δὲ τὸν λόγον αὐτοῦ, λέγων, Αγγελος τοῦ θεοῦ, τοῦ ὁποίου ἐγώ εἰμι· δοῦλος καὶ λάτρης, παρεστάθη εἰς ἔμεταύτην τὴν νύκτα, καὶ εἶπέ μοι· Παῦλε, μὴ φοβοῦ· παρασταθῆναι μέλλεις ἐγώπιον τοῦ Καισαρος· ὁ δὲ θεὸς ἐχάρισέ σοι πάντας τοὺς μετὰ σοῦ πλέοντας· « Παρέστη 23, 24. » γάρ μοι τῇ νυκτὶ ταύτη ἀγγελος τοῦ θεοῦ, » οὗ εἴμι, ω̄ καὶ λατρεύω, λέγων, Μή φο- » δοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ παραστῆναι· » καὶ ίδοὺ κεχάρισται σοι ὁ θεὸς πάντας » τοὺς πλέοντας μετὰ [σοῦ]· διὰ τοῦτο, λέγει, λάβετε θάρρος, ἐπειδὴ ἐγὼ πιστεύω εἰς τὸν θεόν, ὅτι, ὅσα αὐτὸς ἐφανέρωσέ μοι, ἐκπληρωθήσονται· πρέπει δὲ νὰ ἐκπέσωμεν εἰς μίαν τῶν νήσων· « Διὸ εὐθυμεῖτε, ἄν- πρᾶξ. 27, » δρες· πιστεύω γάρ τῷ θεῷ, ὅτι οὕτως ἔζαι, 25, 26. » καθ’ διν τρόπον λελάηται μοι.. Εἰς νῆσον » δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν ». Μετὰ δέ τινας ἡμέρας, ίδόντες οἱ ναῦται γῆν, καὶ θέλοντες διασῶσαι ἑαυτοὺς ἀπὸ τοῦ κινδύ- νου, ἔρριψαν τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν, ἵνα, εἰσελθόντες ἐν αὐτῇ, φύγωσιν ἐκ τοῦ πλοίου· τοῦτο δὲ ίδων ὁ Παῦλος, εἶπεν εὐθὺς ἀνυποσόλως πρὸς τὸν ἐκατόνταρχον· καὶ τοὺς στρατιώτας, Εἳν οἱ ναῦται μὴ μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε

31. σωθῆναι· « Εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ
» καὶ τοῖς στρατιώταις· Ἐὰν μὴ οὕτοι μεῖ-
» νωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνα-
» σθε». τοῦτό ἐστι πρᾶγμα παράδοξον· ὁ
θεὸς εἶπεν εἰς τὸν Παῦλον, ὅτι ἔχαρισατο εἰς
αὐτὸν πάντας τοὺς μετ' αὐτοῦ πλέοντας,
καὶ ὑπερχέθη αὐτῷ, ὅτι οὐδεὶς τῶν με-
τ' αὐτοῦ ἀπολεσθήσεται. Ὁ Παῦλος ἐπί-
στευσεν εἰς τὰ λόγια τοῦ θεοῦ· « Πιστεύω
» γάρ, εἶπε, τῷ θεῷ, ὅτι οὕτως ἔσται,
» καθ' ὃν τρόπον λελάληται μοι». οὐ μόνον
δὲ ἐπίστευσεν εἰς τὰς ὑποσχέσεις τοῦ θεοῦ,
ἀλλὰ καὶ ἐκήρυξεν αὐτὰς ἐνώπιον πάντων
τῶν ἐν τῷ πλοίῳ, οἵτινες ἦσαν « ψυχαὶ
» διακόσται ἑβδομήκοντα ἔξι ». ἐπειτα κρεμᾷ
τὴν σωτηρίαν ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων οὐχὶ
εἰς ὅσα εἶπε καὶ ὑπερχέθη εἰς αὐτὸν ὁ θεός,
ἀλλ' εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ βοήθειαν τῶν
ναυτῶν· ἐάν, λέγει, λείψῃ τῶν ναυτῶν ἡ
βοήθεια, ἐὰν οἱ ναῦται φύγωσιν, ὑμεῖς οὐ
δύνασθε σωθῆναι· « Ἐὰν μὴ οὕτοι μείνωσιν
» ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε ».
Εἶχεν ἀρά γε χρείαν ὁ παντοδύναμος θεὸς
τῆς βοήθειας τριάκοντα ἡ τεσσαράκοντα
ναυτῶν, ἵνα διασώσῃ τοὺς ἐν τῷ πλοίῳ
ἐκείνῳ; τοῦτό ἐστιν ἀτοπον καὶ ἀπρεπον
τῷ θεῷ. Οὐδὲν ἄλλο, ἀδελφοί, διὰ τούτου
ἐφανέρωσεν εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰμὴ ἐκεῖνο,
ὅπερ ἐφανέρωσε, καὶ ὅταν ίάτρευσε τὸν
παράλυτον, ἤγουν τὸ ὅτι, ἐπειδὴν ἡμεῖς
πράξαμεν ὅσα δυνάμεθα, τότε αὐτὸς ἐκτεί-
νει τὴν παντοδύναμον χεῖρα τῆς βοήθειας
αὐτοῦ, καὶ διασώζει ἡμᾶς.

32. Αλλὰ διὰ τί ὁ θεὸς οὐ μόνον διὰ τὴν
σωματικὴν βοήθειαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν
σωτηρίαν τῆς ψυχῆς τῶν ἀνθρώπων ζητεῖ.

τὰ ἔργα αὐτῶν; Τί ἐστιν ἡ δύναμις τῆς
χειρὸς ὁλίγων ἢ καὶ γιλιάδων ναυτῶν πρὸς
τὴν ἀπειρον τοῦ θεοῦ δύναμιν; ποίαν ἀνα-
λογίαν ἔχει ἡ ὁλίγη ταλαιπωρία τοῦ παρα-
λύτου καὶ ὁ βραχὺς κόπος τῶν βασταζόν-
των αὐτὸν πρὸς τὸ χάρισμα τῆς ἀφέσεως
τῶν ἀμαρτιῶν· καὶ τῆς σωματικῆς αὐτοῦ
ἰατρείας; ποιῶν βάρος ἔχουσι, καὶ ποίου
λόγου ἀξιά εἰσι τὰ ἔργα ἡμῶν; τὰ πρὸς
τὸν θεόν χρέη τοῦ ἀνθρώπου εἰσὶν ἀμετρα
καὶ ἀνεκπλήρωτα.

« Ο θεός ἐστιν ὁ πλάστης ἡμῶν· ἴδού χρέος
πρῶτον, τὸ χρέος δηλαδὴ τῆς ἀγάπης·
ἐπειδὴ ἐπλασεν ἡμᾶς, χρέος ἔχομεν, ἵνα
ἀγαπῶμεν αὐτὸν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρ-
δίας καὶ ἰσχύος καὶ διανοίας. Ο θεός ἐστι
βασιλεὺς καὶ δεσπότης πάντων τῶν ἀνθρώ-
πων, καὶ πάσης τῆς ὁρατῆς καὶ ἀοράτου
κτίσεως· ἴδού χρέος δεύτερον, τὸ χρέος τῆς
ὑπακοῆς, τὴν δοκίαν χρεωσεῖ πᾶς ὑπήκοος
πρὸν τὸν βασιλέα, καὶ πᾶς δοῦλος πρὸς τὸν
δεσπότην αὐτοῦ. Ο θεός ἐστι πατήρ ἡμῶν·
ἴδού τρίτον χρέος, ἤγουν τὸ χρέος τῆς τιμῆς,
τὴν δοκίαν χρεωσεῖ πᾶς υἱὸς πρὸς τὸν πατέ-
ρα αὐτοῦ. Ο θεός ἐστι κριτής, ὅτις μέλλει
κριναι· πάντα τὰ ἔργα ἡμῶν· ἴδού χρέος
τέταρτον, τὸ χρέος τοῦ φόρου, τὸ ὅποιον
ἔχει πᾶς κρινόμενος πρὸς τὸν κριτὴν αὐτοῦ.
Ο θεός ἐστιν εὐεργέτης· ὁ ἥλιος, ὅστις ἡ-
μᾶς φωτίζει, ὁ ἀήρ, ὃν ἀναπνέομεν, τὸ ὑ-
δωρ, ὅπερ πίνομεν, ἡ γῆ, εἰς τὴν δοκίαν
πατοῦμεν, ἡ ζωή, ἡ ὑγεία, ἡ τροφή, πάντα
ὅσα ἔχομεν, τοῦ θεοῦ εἰσίν· ὁ θεὸς δίδωσιν αὐ-
τὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους· ἴδού χρέος πέμπτον,
τὸ χρέος τῆς εὐχαριστίας, τὴν δοκίαν χρε-
ωστεῖ ὁ εὐεργετούμενος πρὸς τὸν εὐεργέτην

^{Ιεζ. 3.} αὐτοῦ. Ὁ θεός ἐστιν ὁ σωτῆρ ἡμῶν· « Αὐτὸς εἶτας ἡγάπησε τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον ». αὐτὸς δὲ ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ἐγένετο ἀνθρωπος, διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ὑπέμεινε πάθος ἐπονεῖδιστον, ἔξουδένωσιν σταυρώσεως, θάνατον ^{Μαρ. 25.} ἐπώδυνον· αὐτὸς « Ἀπὸ καταβολῆς κόσμου » ἡτοίμασεν εἰς ἡμᾶς βασιλείαν, τῆς ὅποιας ἡ δόξα ἐσὶν ἀμάραντος, ἡ χαρὰ ἀμετάβλητος, τὸ φῶς ἀνέσπερον, τὰ ἀγαθὰ ἀνεκλάλητα, ἡ διάρκεια αἰώνιος· ἵδον χρέος ὑπέρτατον, ἀσύγκριτον, ὑπερεξέχον πάντα, δσα ὄνομάζομεν χρέη· χρέος, τὸ ὅποιον οὐδέποτε δύναται ἐκπληρώσαι ὁ ἀνθρωπος, καν ζήσῃ ἀπεράντους αἰώνας, καν κατορθώσῃ πάσας τὰς θεωρητικὰς καὶ πρακτικὰς ἀρετάς. Ἐκ τούτων κατανοοῦμεν τὴν ἀλήθειαν τοῦ λόγου, δν εἶπεν ὁ Κύριος ἡμῶν ^{10.}

^{Αυγ. 17.} Ἰησοῦς Χριστός· « Ὄταν ποιήσῃς, εἶπε, πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε, Ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοι ἐσμεν, δτι ὁ ὠφείλομεν ποιῆσαι, πεποιήκαμεν ». Ὅτι καλὸν καὶ ἀν πράξω, καὶ πάντα δὲ ἐὰν πράξω, δσα προστάττει ὁ θεός, δοῦλος ἀχρεῖος εἰμι καὶ εὐτελῆς καὶ οὐτιδανός· οὐδεμίαν χάριν ὑπὲρ τῶν ἔργων μου χρεωστεῖ μοι ὁ θεός· μήπως χρεωστεῖ χάριν ὁ δεσπότης εἰς τὸν δοῦλον αὐτοῦ, δταν ποιῇ τὰ προστάγματα ^{17.}, αὐτοῦ; « Μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ ἔκεινω, δτι ἐποίησε τὰ διαταχθέντα αὐτῷ »;

Τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων οὐδέ ποτέ εἰσι τέλεια· οὐδεμία ἀρετὴ ἀνθρώπινος ἔχει τὴν πρέπουσαν τελειότητα, ἀλλ ἔσι πάντοτε ἀτελῆς· ἀτελῆς, ἡ ἐπειδὴ οὐκ ἐπιμέ-

νομεν στερεοὶ ἔως τέλους, διότι σήμερον σωφρονοῦμεν, καὶ αὔριον πίπτομεν εἰς τῆς ἀτελγείας τὴν ἀμαρτίαν· σήμερόν ἐσμεν πρᾶσι, αὔριον γιγνόμεθα θυμώδεις· σήμερον ἐλεοῦμεν, αὔριον ἀρπάζομεν· ἢ ἀτελῆς, ἐπειδὴ μιαίνομεν αὐτὴν διὰ τῆς κακίας· νηστεύω, ἀλλὰ κατακρίνω τὸν ἀδελφόν μου· προσεύχομαι, ἀλλ ὁ νοῦς μου συλλογίζεται αἰσχροὺς λογισμούς· ποιῶ ἐλεημοσύνας, ἀλλ ἵνα δοξασθῶ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· δικαίως λοιπὸν δ προφήτης Ἡσαΐας εἶπεν· « Ως ράκος ἀποκαθημένης πᾶσα ἡ δικαιο- ^{6.} σύνη ἡμῶν ». ^{5.}

Ἡμεῖς εἰς τὴν κατόρθωσιν τῶν καλῶν ἔργων πολλὰ ὀλίγον, καὶ σχεδόν οὐδὲν συνεισφέρομεν ἐκ μέρους ἡμῶν· ἡμεῖς οὐδὲν καλὸν ἔργον δυνάμεθα ποιῆσαι χωρὶς τῆς τοῦ θεοῦ συνεργείας καὶ βοηθείας· « Χωρὶς ^{15.} ἐμοῦ, εἶπεν ὁ Κύριος, οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν »· Ὅτις ἐστιν, δστις καὶ τὴν θέλησιν ἡμῶν ζήλου πληροῖ καὶ προθυμίας εἰς τὴν ἔργασίαν τῶν καλῶν ἔργων, καὶ δύναμιν ἐπιχορηγεῖ εἰς ἡμᾶς, καὶ ἀνδρείαν, καὶ ὑπομονήν, καὶ δσα ἀναγκαῖα εἰς τῆς ἀρετῆς τὴν κατόρθωσιν· ἡμεῖς οὐδεμίαν ἄλλην μετοχὴν ἔχομεν εἰς τοῦ καλοῦ ἔργου τὴν ἔργασίαν εἰμὴ μίαν μόνην κλίσιν, μίαν ψιλὴν διάθεσιν εἰς τὸ ἀγαθόν, καὶ καρδίαν ἀπαλήν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐντυπούνται τῆς θείας χάριτος οἱ φωτισμοί· « Ο δὲ ^{2.} Φλω. 13. θεός ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν, λέγει ὁ θεῖος ἀπόστολος, καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ».

Ἐὰν στοχασθῆς πάσας τὰς ἀρετάς, δσας κατώρθωσαν οἱ προφῆται, οἱ ἀπόστολοι, οἱ μάρτυρες, οἱ ὄμολογοι ταί, οἱ ιεράρχαι,

οἱ ἀσκηταί, πάντες οἱ ἀπ' αἰῶνος ἄγιοι, καὶ ἔτι ὅσαις κατορθῶσαι μέλλουσιν ἔως τῆς συντελείας τοῦ κόσμου οἱ δοῦλοι τοῦ θεοῦ, συλλογισθῆς δὲ ὑποθετικῶς, ὅτι ἐκάστη τούτων τῶν ἀρετῶν ἐστιν ὑπερτελεία· πᾶσαι ὁμοῦ αἱ τοιαῦται ἀρεταὶ ὡς πρὸς τὴν βασιλείαν, τὴν ἡτοιμασμένην εἰς τοὺς δικαίους, εἰσὶν ὡς τὸ οὐδέν, εἰσὶν ὡς μία ῥανὶς ὑδάτος πρὸς ὅλην τὴν θάλασσαν, καὶ τοὺς ποταμούς, καὶ τὰς λίμνας, καὶ πᾶν τὸ ὕδωρ τὸ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔτι ἀσυγκρίτως περισσότερον. Ἡ ὁσπερ εἰς κόκκος ἄμμου πρὸς πάντας τοὺς κόκκους τῆς ἄμμου, καὶ τοῦ χώματος, καὶ τοῦ κονιορτοῦ τῆς γῆς, καὶ ἔτι ἀσυγκρίτως περισσότερον. διότι ὅσοι καὶ ἀν ἦσαν οἱ ὑπὲρ τῶν τοιούτων ἀρετῶν κόποι, ἦσαν ὅμως πρόσκαιροι, καὶ τέλος ἐλαβον, τὸ δὲ ὑπὲρ τούτων βραβεῖον, ἤγουν ἡ μέλλουσα τοῦ θεοῦ δόξα ἐστὶν αἰώνιος, καὶ οὐδέποτε ἔχει τέλος. δικαίως λοιπὸν ὁ οὐρανοθάμων Παῦλος ἐλεγε· « Λογίζομαι γάρ, ὅτι οὐκ ^{φωμ. 8.} ἔτι ^{13.} ἀξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς ».

Ἐὰν λοιπὸν τὰ ἔργα ἡμῶν, καὶ καθότι χρεωστοῦνται εἰς τὸν θεόν, καὶ καθότι εἰσὶν ἀτελῆ, καὶ καθότι ὀλίγην μετοχὴν ἔχομεν εἰς τὴν τούπων ἔργασίαν, καὶ καθότι οὐκ εἰσὶν ἀξια πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν, εἰσὶ πολλὰ εὐτελῆ, διὰ τί ζητεῖ αὐτὰ ὁ θεὸς παρ ἡμῶν, ὅταν θέλῃ ἵνα εὐεργετήσῃ εὐεργεσίαν πρόσκαιρον, ἢ ἵνα ἐπιδιψιλεύσῃ σωτηρίαν αἰώνιον; διὰ τί ἐδίδαξεν, ὅτι ἀνταμεῖσει καθένα κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ; ^{φωμ. 2.} « "Ος ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα

» αὐτοῦ »· διὰ τί τόση τιμή, τόση ἔξαιρεσις, καὶ τοσαύτη, καὶ τοιαύτη ἀνταπόδοσις διὰ ἕργα τόσον εὐτελῆ καὶ μικροπρεπῆ; διότι ὁ θεός ἔσι δίκαιος, ἀμα δὲ καὶ ἐλεήμων· καὶ καθὸ μὲν δίκαιος, ζητεῖ παρ ἡμῶν ἐκεῖνο, ὅπερ δυνάμεθα ποιῆσαι, καθὸ δὲ ἐλεήμων, καὶ ὀλίγον, καὶ μικρόν, καὶ οὐτιδανὸν τὸ ἔργον ἡμῶν, δέχεται τοῦτο ὡς μέγα καὶ πολύ, καὶ λογίζεται αὐτὸς ἄξιον τῶν ἀπείρων αὐτοῦ εὐεργεσιῶν καὶ ἀνταποδόσεων· καθὸ μὲν ἐλεήμων, οὐδὲ τὴν τιμήν, οὐδὲ τὸ βάρος τοῦ ἔργου ἡμῶν βλέπει, καθὸ δὲ δίκαιος, ζητεῖ τοῦτο, καὶ χωρὶς τούτου οὐδὲ εὐεργετεῖ, οὐδὲ σώζει.

Εὐεργέτησεν ἀληθῶς ὁ θεάνθρωπος τὴν Χαναναίαν· εἰπεν εἰς αὐτήν, « Γενηθήτω ^{Μα. 15.} » σοι ὡς θέλεις »· ιάτρευσε τὴν θυγατέρα αὐτῆς· ἀλλ ἀυτὴ πρῶτον ἐτρέξεν εἰς συνάντησιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἴτα ἐκράζεν ὅπισθεν αὐτοῦ· « Ἐλέησόν με, Κύριε ^{Ἄ. 50.} » νὶς Δαβὶδ »· ἐπειτα ἤλθεν ἐνώπιον αὐτοῦ, ^{22.} καὶ προσκυνήσασα αὐτόν, ἐδόησε μεγάλη τῇ φωνῇ, ε Κύριε, βοήθει μοι »· μετὰ ταῦτα, καὶ παρωμοιώθη τοῖς κυναρίοις, ὑπέφερε μετὰ χαρᾶς τὸν δύειδισμόν· ἐνὶ λόγῳ, πρῶτον ἐποίησεν δσα ἐδυνήθη, ἐπειτα ἐλαβεν ὅπερ ἐπόθει. Ἐδωκεν ἀληθῶς τὸ φῶς εἰς τὸν ἐκ γενετῆς τυφλόν· ἀλλὰ πρὸ τῆς ιατρείας προηγήθη ἡ πίστις καὶ ἡ ὑπακοὴ τοῦ τυφλοῦ· διότι, ὡς ἡκουσεν αὐτὸς τὸ « "Χπαγε, νίψαι εἰς τοῦ Σι-^{7.} ιων. 9. » λωζμ τὴν κολυμβήθραν », ἐτρέξε, καὶ τυφλὸς ἦν, καὶ ἀπειλῶν ἐνίψατο. Ἐκαθίρισεν ἀληθῶς τοὺς δέκα λεπρούς· ἀλλὰ πρῶτον ἐκράγασσαν αὐτοὶ μεγαλοφώνως, « "Ιησοῦ ἐπιτιάτα, ἐλέησον ἡμᾶς », ἐπειτα, ^{Λαυκ. 17.} ^{13.}

δεῖξαντες τὴν πίστιν καὶ τὴν ὑπακοὴν αὐτῶν, ἐπορεύθησαν πρὸς τοὺς Ἱερεῖς, ἵνα δεῖξωσι τὰ λελεπρωμένα αὐτῶν μέλη· ἀνέστησεν ἀληθῶς τὸν Λάζαρον ἐκ τῶν νεκρῶν· ἀλλὰ πρῶτον ἡ μὲν Μάρθα ὥμοιλόγησεν αὐτὸν υἱὸν θεοῦ, ἐπειτα ἡ Μαρία ἔχυσε δάκρυα εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, μετὰ ταῦτα ιωάν. 11, 41. οἱ φίλοι τοῦ Λαζάρου ἦραν τὸν λίθον ἐκ τοῦ μνήματος. Ἐδωρήσατο ἀληθῶς εἰς τὸν ληστὴν τὸν παράδεισον· ἀλλὰ βλέπε πῶς καὶ αὐτὸς ἐποίησε πρῶτον εἴτε ἐδυνήθη· ἐν τῷ σταυρῷ κρεμάμενος, οὐδὲν μέλος εἶχεν ἐλεύθερον εἰμὴ μόνον τὴν γλῶσσαν· δὶ αὐτῆς οὖν πρῶτον ἐνουθέτησεν τὸν πονηρὸν Λουκ. 23, 40. ληστήν· « Οὐδὲ φοβῇ σύ, εἶπε, τὸν θεόν,

» ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ »; ἐπειτα ἔξωμοιογήθη, ὅτι διὰ τὰς ἀμαρτίας αὐτοῦ αὐτ. 41. ἐστιν ἄξιος θανάτου· « Καὶ ἡμεῖς μὲν δι- » καίωσ· ἄξια γάρ ὡν ἐπράξαμεν ἀπολαμ- » βάνομεν οὗτος δὲ οὐδὲν ἀτοπον ἐπραξε »· μετὰ ταῦτα ἔβοήσε λαμπρᾶ τῇ φωνῇ· Ματ. 42. « Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ » βασιλείᾳ σου· » πρῶτον, λέγω, ἐποίησε ταῦτα πάντα, ἐπειτα ἔλαβε τὸν παράδεισον.

Θέλει ναὶ ὁ θεὸς τὴν σωτηρίαν πάντων τῶν ἀνθρώπων· ἀλλὰ θέλει ἵνα πληρωθῇ πρῶτον ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ, ἐπειτα ἔχειν τὸ ἀπειρον ἐλεος αὐτοῦ, Ἐὰν δὲ μὴ εὐαρεστήσωμεν τῇ δικαιοσύνῃ αὐτοῦ, οὐ μόνον οὐκ ἐλεεῖ ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ παίδευει παίδευσιν αἰώνιον.

Τὸν εἰσελθόντα εἰς τὸν νυμφῶνα χωρὶς τοῦ γάμου τὸ ἔνδυμα ἤλεγχε, καὶ δεδεμένον ἔξεβαλεν « Εἰς τὸ σκότος τὸ ἔξωτερον », Ιωάν. 22, 13. ἐπειδὴ οὐκ ἐφρόντισεν, ἵνα στολισθῇ ὡς ἐπρεπε. Πέντε παρθένοι ἤλθον εἰς τοὺς

γάμους, ἀλλ’ εὗρον κεκλεισμένην τῆς βασιλείας τὴν θύραν· ἔκρουσαν, παρεκάλεσαν, ε Κύριε, Κύριε, εἶπον, ἀνοιξον ἡμῖν · ἀλλ’ ^{αὐτ. 25.} _{11.} ὁ νυμφίος αὐτῶν οὐκ ἦνοιξε τὴν θύραν, ἀλλ’ ἀπεκρίθη, ὅτι οὐ γνωρίζει αὐτάς, ἐπειδὴ ἐνύσταξαν, καὶ οὐκ ἔλαβον ἔλαιον εἰς τὰς λαμπάδας αὐτῶν. Ἐρχεται ὁ δοῦλος, ὁ τὸ ἐν τάλαντον λαβών, ἐνώπιον τοῦ δεσπότου αὐτοῦ· Κύριε, λέγει, ίδοù τὸ τάλαντόν σου, « ἔχεις τὸ σόν »· ὁ δὲ δεσπότης ^{Ματ. 25.} αὐτοῦ, ἐπειδὴ ἐκεῖνος, ἀμελήσας, οὐκ ἐποιούπλασίασε τὸ δοθὲν αὐτῷ τάλαντον, πρῶτον μὲν ὧνείδισεν αὐτόν, « Πονηρὲ ^{αὐτ. 26.} » δοῦλε, εἶπε, καὶ ὀκνηρέ σ, εἴτα ώς δοῦλον ἀχρεῖον ἔβαλεν αὐτὸν δπου ἐστὶν « Ο ^{αὐτ. 30.} » κλαυθμός καὶ ὁ βρυγμός τῶν δδόντων ». Παραστήσονται ἐνώπιον τοῦ θρόνου τῆς δόξης τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἐλεήμονες καὶ οἱ ἀνελεήμονες· τότε οὖν αὐτὸς τοὺς μὲν ἐλεήμονας, διὰ τὴν ἐλεγμοσύνην αὐτῶν, βάλλει εἰς τὰ δεξιά, κηρύττει ἐνώπιον πάσης τῆς κτίσεως, ὅτι ἐλεήσαντες τοὺς πτωχούς, ἡλέησαν αὐτόν, ὀνομάζει αὐτοὺς εὐλογημένους τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἀνοίγει τὴν θύραν τῆς βασιλείας, καὶ εἰσάγει αὐτοὺς ἐκεῖ· « Δεῦτε, λέγει πρὸς αὐτούς, οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου». τοὺς δὲ ἀνελεήμονας, διὰ τὴν ἀσπλαγχνίαν τῆς καρδίας αὐτῶν, βάλλει εἰς τὰ ἀριστερά, ἐλέγχει αὐτοὺς ως μὴ σπλαγχνισθέντας αὐτόν, ὀνομάζει αὐτοὺς κατηραμένους, καὶ ἀπόπεμπει « εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ». ^{αὐτ. 41.}

^{ψα. 100, 1, 2.} Ἀδελφοί μου λοιπόν, ἀγαπητοί, μὴ ζητᾶμεν τὰ ἀδύνατα καὶ ἅπρεπα. Ἡμεῖς θέλομεν τὸν θεὸν μόνον ἐλεήμονα· τοῦτο δέ ἐστιν ἀδύνατον, ἐπειδὴ αὐτὸς κατὰ φύσιν ὅσον ἔστιν ἐλεήμων, ἄλλο τόσον ἔστιν καὶ δίκαιος ἀπειρον ἔχει τὸ ἔλεος, ἀπειρον ἔχει καὶ τὴν δικαιοσύνην. Ἀκουε τὸν προφήτην αὐτοῦ πῶς οὐ χωρίζει τὸ ἔλεος ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης, ἀλλ' ὑμνολογῶν τὸ ἔλεος αὐτοῦ, συνδιξολογεῖ ὁμοῦ καὶ τὴν παλάθην σύκων, καὶ τρίψον, καὶ κατάπλασαι, καὶ ὑγιὴς ἔσῃ». Βλέπεις, πῶς ὁ ἕδιος θεὸς θέλει, ἵνα μετερχώμεθα εἰς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν τὰ ιατρικά, τὰ ὅποια αὐτὸς ἐπλασεν;

Οταν ἀσθενῆς, ἀφιέρωσον πᾶσαν τὴν ἐλπίδα τῆς ὑγείας σου εἰς τὸν θεόν, καὶ αὐτὸν παρακάλει μετὰ πάσης εὐλαβείας καὶ ταπεινοφροσύνης, πλὴν ποίησον καὶ τὸ εἶτι δύνασαι κάλεσον τὸν ιατρόν, φύλαξον δίαιταν, πίε τὰ ἀντιφράμακα, ἐπίθεσ τὰ ἐμπλαστρα. Ο θεός ἐστι καὶ τῆς ἀσθενείας σου ὁ διώκτης, καὶ τῆς ὑγείας σου ὁ δοτήρ, πλὴν τότε χαρίζεται σοι καὶ τὴν ὑγείαν καὶ τὴν ζωήν, ὅταν μετέλθης καὶ τὰ πρέποντα ιατρικά. Τοῦτο ἐποίησεν

ό βασιλεὺς Ἐξεκίας· αὐτὸς παρὰ θεοῦ ἥλπισε τὴν ιατρείαν τῆς θανατηφόρου αὐτοῦ ἀσθενείας, καὶ παρ' αὐτοῦ μετὰ πολλῶν καὶ θερμῶν δακρύων ἐξήτησε καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ὑγείαν, πλὴν ἔτριψε καὶ τὴν παλάθην τῶν σύκων, καὶ ἐπέθηκε τὸ ἐξ αὐτῶν ἐμπλαστρὸν ἐπὶ τὸ ἀσθενὲς αὐτοῦ μέλος, κατὰ τὴν συμβούλην τοῦ προφήτου Ἡσαΐου, ὃστις εἶπε πρὸς αὐτόν· « Λάβε ^{Η. 38, 21.} παλάθην σύκων, καὶ τρίψον, καὶ κατάπλασαι, καὶ ὑγιὴς ἔσῃ». Βλέπεις, πῶς ὁ ἕδιος θεὸς θέλει, ἵνα μετερχώμεθα εἰς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν τὰ ιατρικά, τὰ ὅποια αὐτὸς ἐπλασεν;

Ἐὰν ὑπάρχῃς πτωχὸς καὶ ἀπορος, παρὰ θεοῦ ἐλπίζε τὴν παρηγορίαν τῆς πτωχείας σου, πλὴν μὴ σταυρώσῃς τὰς χειράς σου, μὴ μένης ἀργὸς καὶ ἀκίνητος, περιμένων, ἵνα οὐρανόθεν καταδηῆ ἐπὶ σοὶ ἡ βοήθεια, ἀλλ' ἐργοχείρησον, ὑπερέτησαι, ποίησον εἶτι δύνασαι, τότε δὲ ὁ θεὸς ἀγοίγει σοι θύραν κυριερηγήσεως, καὶ λύει τὴν πτωχείαν σου. Δύω γυναῖκες, πενθερὰ καὶ νύμφη, ἡ Νωεμὶν καὶ ἡ Ρούθ, ἡσαν πάμπτωχοι καὶ ἀποροι, παρὰ θεοῦ δὲ ἥλπιζον παρηγορίαν τῆς ἀνάγκης αὐτῶν ὅμως οὐκ ἐκάθησαν ἀργαῖς καὶ ὀκνηραῖς, ἀλλ' ἡ μὲν ^{Πο. 2, 2.} Ρούθ εἶπε πρὸς τὴν πενθερὰν αὐτῆς· « Πορεύθω δὴ εἰς ἀγρόν, καὶ συνάξω ἐν τοῖς στάχυσι κατόπισθεν οὖ ἐάν εὗρω χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ»· ἡ δὲ Νωεμὶν ἐξερχετοῦτο μετὰ χαρᾶς· « Εἶπε δὲ αὐτῇ πορεύου, η θύγατρε». Ἡλθεν οὖν ἡ Ρούθ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ Βούζ, καὶ ἀκολουθοῦσα ὀπίσω ^{αὐτ. 7,} τῶν θεριστῶν, ἐθέριζεν « Ἀπὸ πρωΐθεν καὶ « ἔως ἐσπέρας » ἐκείνους τοὺς στάχυας,

τοὺς ὄποίους οἱ θερισταὶ παραβλέποντες ἐγκατέλειπον· τότε οὖν ὁ θεὸς ἔξέχεε τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπ' αὐτήν, τότε οὐ μόνον ἔλυσε τὴν πτωχείαν αὐτῆς τε καὶ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς, ἀλλὰ κατέστησεν αὐτὴν σύζυγον τοῦ Βοόζ, καὶ πρόγονον τοῦ Δαβίδ.

Ἄλλὰ κατὰ ταύτην, λέγεις, τὴν διδασκαλίαν, ὅταν γῆμεῖς οὐδὲν δυνάμεθα ποιῆσαι, τότε ἐγκαταλείπει ἡμᾶς ὁ θεός οὐχί, τοῦτο οὐκ ἔστιν ἀληθινόν, διότι ὁ θεός, δίκαιος ὡν, οὐ ζητεῖ τὰ ἀδύνατα, ἀλλὰ τὰ δυνατά· ὅταν ἀληθῶς οὐδὲν δυνάμεθα ποιῆσαι, τότε καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ τὸ ἔλεος τοῦ θεοῦ οὐκ ἐγκαταλείπουσιν ἡμᾶς, τότε δικαίως εὐσπλαγχνίζεται ὁ θεός, καὶ ἐπιχορηγεῖ εἰς ἡμᾶς τὴν θείαν αὐτοῦ βοήθειαν. Ο μὲν Τωβίτ, πλούσιος ὡν, ἐπτώχευσε καὶ ἐτυφλώθη, ἡ δὲ γυνὴ αὐτοῦ Ἀννα ἔμεινε πτωχή, ἀλλ᾽ ὑγιής· τὸν Τωβίτ, δστις, τυφλός ὡν, οὐδὲν ἐδύνατο ποιῆσαι, ἐτρεφεν ὁ Ἀχιάχαρος, ὑπὸ θεοῦ φωτισθείς· τὴν δὲ Ἀνναν, ητις ἐδύνατο ἐργοχειρεῖν, ξαίνουσα καὶ ὑφαίνουσα ἔρια εἰς τὴν γυναικωνίτιδα αὐτῆς, ἐτρεφεν ὁ θεὸς διὰ τῶν ἕργων τῶν χει-

^{Τωβ. 2.} ^{10, 11,} ^{12.} » Τωβίτ, ἐτρεφέ με ἔως εὖ ἐπορεύθην εἰς τὴν Ἐλυματίδα. Καὶ ἡ γυνὴ μου Ἀννα ἦριθεύετο ἐν τοῖς γυναικείοις, καὶ ἀπέσελε τοῖς χυρίοις. Καὶ ἀπέδωκαν αὐτῇ καὶ αὐτοὶ τὸν μισθόν, προσδόγυτες καὶ ἔριφον».

Θέλεις ἵνα ἀπαλλαχθῆς ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας, τῆς ὁποίας ἐκ νεότητός σου γέγονας δοῦλος; πίστευσον ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας σου, ὅτι χωρὶς τῆς βοηθείας τοῦ θεοῦ καὶ τῆς δραστικῆς αὐτοῦ χάριτος οὐ δύνασαι λυθῆναι τοῦ δεσμοῦ τῆς ἀμαρτίας· πλὴν μὴ μένης ἀργὸς καὶ ἀκίνητος, περιμένων ἵνα οὐρανόθεν καταβῇ ἡ ἀπολύτρωσί σου, ἀλλὰ νήστευσον, ἀγρύπνησον, προσεύχου πᾶσαν ὥραν, κακοπάθησον, πρὸ πάντων δὲ φεῦγε τὴν αἰτίαν τῆς ἀμαρτίας, τότε δὲ καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ τὸ ἔλεος τοῦ θεοῦ ἐλευθεροῦ τὴν ψυχήν σου ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ διαβόλου, καὶ ἀρπάξει σε ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ ἀδερφοῦ. Ἐπιθυμεῖς τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς σου; παρὰ θεοῦ ἔλπιζε αὐτήν· πίστευε ἀδιστάκτως, ὅτι αὐτός ἔστιν ὁ σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν, αὐτὸς μόνος δύναται σῶσαι ἡμᾶς, πλὴν μὴ μένῃ ἡ θέλησί σου ἀργὴ καὶ στεῖρα, ἀλλ᾽ ἔστω ἐργαστικὴ καὶ καρποφόρος· ἀγάπη, ταπείνωσις, πρᾳότης, δικαιοσύνη, ἐγκράτεια, σωφροσύνη, ἀληθεία, φυλακὴ πασῶν τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ, ταῦτα εἰσι τὰ ἔργα, τὰ ὅποια, ἐὰν καρποφορήσῃ ἡ θέλησί σου, τότε καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ τὸ ἔλεος τοῦ θεοῦ ἀγοίγουσί σοι τὴν θύραν τῆς ἐπουρανίου βασιλείας, ἵνα εἰσελθὼν ἀπολαύσῃς τῆς αἰωνίου δόξης καὶ μακαριότητος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα, καὶ ἡ δικαιοσύνη, καὶ τὸ ἔλεος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.